

Stična 17 | 1295 Ivančna Gorica | Slovenija
T +386 1 78 77 863 | M +386 41 689 994
info@mks-sticna.si | www.mks-sticna.si

STRATEŠKI NAČRT MUZEJA KRŠČANSTVA NA SLOVENSKEM ZA OBDOBJE 2019–2023

mag. Nataša Polajnar Frelj,
direktorica

Stična, 19. 10. 2018

VSEBINA

Spremna beseda direktorice	3
PROGRAMSKE USMERITVE IN PREDVIDEN OBSEG PROGRAMA	4
I. Podatki o javnem zavodu, prednostne naloge in vizija javne službe	4
II. Trajnostni razvoj zbirk in gradiva, zbiralna politika	8
III. Razstavna dejavnost, komuniciranje in razvoj občinstva	13
ORGANIZACIJSKE USMERITVE	18
I. Organigram	18
II. OE Uprava	18
III. Kustodiat za sakralno umetnost	19
IV. Kustodiat za cerkveno zgodovino in ljudsko pobožnost	21
V. Oddelek za muzejsko pedagogiko in andragogiko	23
VI. Oddelek za dokumentacijo	24
VII. Oddelek za konserviranje in restavriranje	25
OPREDELITEV INVESTICIJ IN INVESTICIJSKEGA VZDRŽEVANJA	27
PODLAGE ZA KADROVSKI NAČRT	28
I. Izhodišča	28
II. Načrtovane spremembe in ukrepi na podlagi kadrovskega načrta	29
URESNIČEVANJE PROGRAMSKIH NALOG IN CILJEV MUZEJA PO LETIH 30	
ANALIZA SWOT	32

Spremna beseda direktorice

Z jesenjo 2018 sem začela svoj tretji mandat direktorice Muzeja krščanstva na Slovenskem. Muzej bom po svojih najboljših močeh vodila še prihodnjih pet let. Nov Strateški načrt Muzeja krščanstva na Slovenskem za obdobje 2018 do 2022, ki je pred vami, sem napisala na podlagi zakonodaje, mojih dosedanjih izkušenj vodenja muzeja in poznavanja stroke.

Muzej krščanstva na Slovenskem je od leta 1991, ko ga je začelo financirati Ministrstvo za kulturo RS in bilo leta 2006 uvrščeno med državne muzeje, lepo napredovalo. Dosegli smo, da je njegovo financiranje sedaj urejeno sistemsko, da sta postavljeni dve obsežni stalni razstavi (za razstavo *Zgodovina krščanstva na Slovenskem* smo prejeli tudi strokovno muzeološko Valvasorjevo priznanje in občinsko nagrado) in da smo v javnosti vedno bolj prepoznavni. Od leta 2013 smo prepoznavnejši tudi v evropskem merilu. V okviru evropskega projekta *Religion and Museums in Europe* smo se predstavili v e-publikaciji, kot partnerji pa smo sodelovali v dvoletnem evropskem projektu *Religion in the Shaping of European Cultural Identity – RISECI* (2013-2015).

Ponosna sem, da sem bila od leta 1995 prisotna pri razvoju tega muzeja. S svojim delom, najprej kot kustosinja, od leta 2003 kot direktorica Slovenskega verskega muzeja in od leta 2008 kot direktorica javnega zavoda Muzej krščanstva na Slovenskem, sem skupaj s svojimi nekdanjimi in sedanjimi sodelavci vidno prispevala k njegovemu vsebinskemu konceptu, razvoju, uveljavitvi v slovenskem kulturnem prostoru in zavesti ter ureditvi njegovega pravnoformalnega statusa.

Zavedam se, da boj za njegovo financiranje, obstoj, za izvedbo načrtovanega programa, okrepitev kadra, dvig števila obiskovalcev in prepoznavnost, še ni končan, časi pa naši dejavnosti niso najbolj naklonjeni. Glede na to, da nas je v muzeju zaposlenih premalo (pet, od tega le en kustos), bomo morali vsi še naprej izpolnjevati naloge z veliko mero poguma, zavzetosti za delo in predanosti muzejski stroki.

Zakonodaja zelo jasno določa naloge, odgovornosti, obveznosti in kompetence državnih muzejev. Te so velike in zahtevne. Delo muzeja bo načrtovano skladno z odločitvami Sveta muzeja. Temeljilo bo na zbirkah sakralne premične dediščine nacionalnega pomena, ki jih muzej hrani, na raziskovanju, na pridobivanju novega gradiva, na evidentiranju sakralne premične dediščine na terenu, na strokovnem svetovanju, na pripravi razstav, ki bodo privlačne, aktualne in zanimive za različne starostne skupine domačih in tujih obiskovalcev. V lastni restavratorski delavnici bomo še naprej skrbeli za konservacijo in restavracijo pridobljene sakralne premične kulturne dediščine.

mag. Nataša Polajnar Frelih
direktorica Muzeja krščanstva na Slovenskem

PROGRAMSKE USMERITVE IN PREDVIDEN OBSEG PROGRAMA

I. Podatki o javnem zavodu, prednostne naloge in vizija javne službe

1. Ustanovitveni akt, lokacija, na kateri deluje muzej

Sklep o ustanovitvi Muzeja krščanstva na Slovenskem je sprejela Vlada Republike Slovenije 13. 10. 2006 (Uradni list RS 106/ 2006).

Ime: Muzej krščanstva na Slovenskem

Status: Javni zavod, državni muzej

Naslov sedeža: Stična 17, 1295 Ivančna Gorica

Matična številka: 1882350000

Druga pomembna dovoljenja, davčna številka itd.:

– davčna številka: 18539351

– šifra proračunskega uporabnika: 38466

– številka proračuna pri UJP Ljubljana: 01100-6000019229

– SKIS in glavna dejavnost SKD: 11001 92.521

Naslov uprave: Stična 17, 1295 Ivančna Gorica

Muzej krščanstva na Slovenskem ima svoje prostore v delu Cistercijanske opatije Stična, v renesančni Stari prelaturi in v delu baročne stavbe ob potoku, ki na severovzhodu zapirata veliko vzhodno dvorišče stiške opatije. Muzej obsega 1793 m² in ima dve nadstropji. V nadstropjih sta postavljeni dve stalni razstavi, na ogled pa so tudi posamezne zbirke. V pritličju so video dvorana, ki je namenjena tudi predavanjem in pedagoškim delavnicam ter štirje razstavni prostori za občasne razstave. V t. i. hlapčevski hiši, ki stoji na gospodarskem dvorišču, ima muzej restavratorsko delavnico (87 m²). Delavnica je specializirana predvsem za konservacijo in restavracijo slik in lesene polihromirane plastike.

2. Poslanstvo

Muzej krščanstva na Slovenskem je muzej, ki sledi prek 1700 let staro versko izročilo na območju celotne Republike Slovenije. Krščanstvo je skozi stoletja ustvarilo izjemno materialno in duhovno zapuščino, ki znotraj muzejskih aktivnosti dobiva nove dimenzije. Muzej na eni strani predstavlja različne zbirke premične sakralne kulturne dediščine, na drugi strani pa prinaša historični pregled družbenih tokov, v katerih je imelo krščanstvo pomembno vlogo. Muzej z razstavami, publikacijami in različnimi prireditvami komunicira z javnostjo, ker se zaveda, da krščanstvo ni samo del historičnega konteksta, ampak ima svoje mesto tudi v sodobni družbi. Spodbujamo medkulturni dialog. Aktualni medkulturni dialog je tudi dialog med različnimi verstvi, ki je v današnjem svetu vse bolj prisoten in bo imel v prihodnosti človeštva odločilno vlogo. Posebno pozornost namenjamo izobraževanju mladih.

Zakonske in druge pravne podlage, ki pojasnjujejo delovno področje:

- Sklep o ustanovitvi javnega zavoda Muzej krščanstva na Slovenskem (Uradni list RS št. 106/06)
- Zakon o varstvu kulturne dediščine ZVKD-1 (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17 in 21/18 – ZNOrg)
- Pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev (Uradni list RS, št. 110/08, 32/09, 47/12)
- Pravilnik o vodenju inventarne knjige premične kulturne dediščine (Uradni list RS št. 122/04, 16/08-ZVKD-1)
- Pravilnik o strokovnih izpitih na področju varstva kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 32/18)
- Pravilnik o registru kulturne dediščine (Uradni list RS št. 66/09)
- Pravilnik o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah (Uradni list RS, št. 102/10)
- ICOM-ov kodeks muzejske etike, Mednarodni muzejski svet, Slovenski odbor, Ljubljana 1993, 2001, 2004, Slovenski ICOM kodeks poklicne etike, Ljubljana 2005
- Zakon o javnih financah Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617 in 13/18)
- Zakon za uravnoteženje javnih financ /ZUJF/ Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsni-I, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl.US, 85/14, 95/14, 24/15 – odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 – ZDoh-2R in 77/17 – ZMVN-1)
- Kolektivna pogodba za kulturne dejavnosti v Republiki Sloveniji Uradni list RS, št. 45/94, 45/94, 39/96, 39/99MPUPR, 82/99, 102/00, 52/01, 64/01, 43/06 ZKoiP, 60/08, 32/09, 32/09, 40/12, 46/13, 106/15, 46/17, 2/17 – popr. in 80/18)
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 – ZIPRS1819 Uradni list RS, št. 71/17 in 13/18 – ZJF-H)

3. Organi javnega zavoda (direktorica, Svet javnega zavoda)

Od leta 2003 vodi muzej mag. Nataša Polajnar Frelj, muzejska svetnica, mag. umetnostne zgodovine in dipl. etnologinja. 15. 5. 2018 je bila ponovno imenovana za direktorico javnega zavoda Muzej krščanstva na Slovenskem za obdobje petih let (24. 9. 2018 do vključno 23. 9. 2023).

Organ, ki spremlja in nadzoruje delovanje MKS, je Svet muzeja. Člani Sveta muzeja so: predsednica Marcela Uršič, podpredsednik mag. Blaž Otrin in člani dr. Anton Jamnik, p. Branko Petauer in mag. Irena Potočnik. Mandat imajo pet let (8. 6. 2017 do 7. 6. 2022). Člani sveta se sestajajo v skladu z zakonskimi obveznostmi in sprotimi potrebami. Delovanje Sveta ureja *Poslovník o delu Sveta Muzeja krščanstva na Slovenskem* z dne, 8. 6. 2017.

4. Javna služba

Muzej krščanstva na Slovenskem je državni muzej, ki hrani nacionalno bogastvo in opravlja državno javno službo na področju premične dediščine in nesnovne dediščine v Republiki Sloveniji. S svojimi zbirkami in razstavami vidno prispeva k ohranjanju premične sakralne kulturne dediščine, razvijanju zavesti o dediščini, k njenemu vrednotenju in popularizaciji. Naloge muzeja so opredeljene v 5. členu Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda (Uradni list RS 106/ 2006) in v Zakonu o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS št. 16/ 2008). Znotraj državne javne službe opravlja naslednje naloge:

1. identificira, dokumentira, preučuje in interpretira ter vrednoti sakralno premično dediščino in živo dediščino ter ju predstavlja javnosti,
2. zbira, izvaja akcesijo in inventariziranje premične sakralne dediščine,
3. pripravlja predloge za razglasitev premičnih sakralnih spomenikov državnega pomena,
4. usklajuje vpis premične sakralne dediščine v register,
5. varuje in hrani zbirke državnega pomena,
6. pripravlja in izvaja konservatorsko-restavratorske postopke na premični sakralni dediščini,
7. nadzira varstvo sakralnih premičnih spomenikov in nacionalnega bogastva zunaj muzeja,
8. svetuje in daje navodila lastnikom zbirk premične sakralne dediščine glede vodenja inventarnih knjig,
9. razstavlja muzejske zbirke,
10. raziskuje premično sakralno dediščino in njeno varstvo po naročilu Ministrstva za kulturo,
11. izvaja programe za razvijanje zavesti o dediščini, programe pripravništva, izpopolnjevanja in prakse za izobraževalne programe različnih stopenj s svojega področja.

5. Prednostne naloge in cilji

V skladu s poslanstvom muzeja načrtujem naslednje osrednje cilje:

- delovati v skladu s poslanstvom muzeja in opravljanje matične službe, samostojno in v sodelovanju z drugimi sorodnimi ustanovami, lastniki sakralne premične kulturne dediščine na terenu,
- zagotavljanje pogojev za nemoteno kontinuirano delovanje muzeja, ki hrani, proučuje, prezentira, dokumentira, digitalizira, restavrira sakralno premično dediščino s področja R Slovenije,
- zagotavljanje finančnih virov,
- kadrovska krepitev,
- sodelavcem omogočiti redno dodatno izobraževanje,
- delovati kot sodoben muzej glede na potrebe sodobne slovenske družbe,
- postopna prenova stalnih razstav, začeni leta 2019 s postavitvijo razstave Vita de Libro,
- nadaljevati s kakovostnim razstavnim programom in aktivnostmi, ki naj nagovorijo čim širši krog ljudi ter s tem prispevati h kakovosti življenja in izboljšanju odnosa družbe do sakralne premične dediščine, naše zgodovine in narodne identitete,
- zagotavljati dostopnost do zbirk, saj je dostopnost do dediščine del človekovih pravic,
- muzej vključiti v mednarodne projekte,
- sistematično dopolnjevati muzejske zbirke v okviru zbiralne politike muzeja,

- nadaljevati z ovrednotenjem lastnih zbirk z drugimi sorodnimi zbirkami doma in po svetu,
- vzpostaviti matično bazo za evidenco premične sakralne kulturne dediščine na celotnem področju Republike Slovenije,
- z zanimivimi razstavami in programom skrbeti za zadovoljiv obisk muzeja in število obiskovalcev po možnosti povečati,
- še naprej razvijati kakovosten in zanimiv pedagoško-andragoški program v okviru vseživljenjskega izobraževanja,
- nadaljevati s postopnim preoblikovanjem arhiva misijonarja Friderika I. Barage v osrednjo informacijsko bazo za misijonologijo na Slovenskem,
- nadaljevati z dokumentiranjem aktualnih dogajanj, ki so povezana s krščanstvom v Sloveniji in drugod po svetu, ter njegova pozicija do drugih verstev,
- še naprej skrbeti za čim boljšo vključenost muzeja v turistično ponudbo in s tem neposredno prispevati k razvoju gospodarstva in turizma ter vseživljenjskega izobraževanja,
- izpopolniti strategijo promocije muzeja doma in v tujini,
- vzpostaviti Izobraževalni in informacijski center za proučevanje slovenskih srednjeveških rokopisov,
- vzpostaviti turistični produkt na šolski učni literarni poti Bogenšperk-Stična-Muljava-Rašca.

6. Dokumentiranje dediščine

Nadaljevali bomo z evidentiranjem, akcesijo in inventarizacijo muzejskega fonda v dokumentacijski sistem Galis ter objavo izbranih muzealij na portalu Museums.si. Digitalizacijo muzejskega fonda že vrsto let opravljata naš edini dokumentalist in naš edini kustos. Sodelavca sta intenzivno zaposlena tudi z reinventuro muzejskih predmetov. Če bo le mogoče, jo bosta do leta 2022 zaključila. Z dodatno zaposlitvijo kustosa bi to delo zagotovo steklo hitreje. Bolj sistematično bi lahko pristopili tudi k evidentiranju in dokumentiranju sakralne premične kulturne dediščine po župnijah, redovnih skupnostih, pri zbirateljih, saj nam Sklep o ustanovitvi nalaga skrb za premično sakralno dediščino na celotnem območju Republike Slovenije.

7. Skrb za ohranjenost muzejskega fonda

V restavratorski delavnici izvajamo konservatorske, restavratorske in preventivne posege na predmetih iz muzejskih zbirk. Delo opravlja restavratorica specialistka z magisterijem. Delavnica je opremljena za konserviranje in restavriranje slik in lesene polihromirane plastike. Veliko posegov je opravljenih tudi na kompozitnih predmetih, ki so izdelani iz več različnih materialov. Javnost ozaveščamo o pomenu fizičnega ohranjanja kulturne dediščine s prirejanjem dnevov odprtih vrat. Za nemoteno kontinuirano delo bo tudi v prihodnosti potrebno zagotoviti primerna sredstva za nakup posebnega restavratorskega materiala in nujne dodatne opreme.

Vizija

Muzej krščanstva na Slovenskem se bo še naprej razvijal v eno nepogrešljivih kulturnih ustanov na Slovenskem. Tudi sodobnemu človeku 21. stoletja bo s svojimi zbirkami, razstavami, publikacijami, s prisotnostjo na socialnih omrežjih (Twitter, Facebook) in z drugo muzejsko dejavnostjo dajal odgovore na vprašanja o tradiciji krščanstva na Slovenskem in o njegovi vpetosti v eno večjih svetovnih religij, o njegovem pomenu za družbo, o sakralni dediščini na Slovenskem, o duhovnosti, o krščanskem izročilu in ljudski pobožnosti.

Kot sodoben muzej bo še naprej prispeval h kakovosti življenja posameznika in skupnosti. Muzej bo še naprej prostor povezovanja, ozaveščanja in krepitev odnosa družbe do ohranjanja premične sakralne dediščine. Še bolj bo vpet v mednarodni prostor, predvsem v aktivno sodelovanje s sorodnimi ustanovami v sosednjih državah. Spremljanje muzejske dejavnosti muzejev s podobnim poslanstvom po Evropi se bo še povečalo. Sodelovanje s tujimi partnerji bo muzeju omogočilo nadaljnjo udeležbo v mednarodnih projektih. Muzej krščanstva na Slovenskem bo še naprej razvijal Informacijsko središče za misijonologijo, s katerim se dejavnost muzeja širi na stike z neevropskimi kulturami, med katerimi so delovali slovenski misijonarji. Osnovo središča predstavlja Baragov arhiv z obsežno bazo informacij o Slovencih, ki so v 19. stoletju delovali v Severni Ameriki. Z vzpostavitvijo izobraževalnega in informacijskega centra za proučevanje slovenskih srednjeveških rokopisov in turističnega produkta na šolski učni literarni poti Bogenšperk-Stična-Muljava-Rašca, razširiti naš program.

II. Trajnostni razvoj zbirk in gradiva, zbiralna politika

Muzej bogatijo zbirke premične sakralne kulturne dediščine s približno 27.000 predmeti, ki so v lasti muzeja ali pa v hrambi. Po velikosti gotovo izstopa zbirka starin Leopolda Kozlevčarja, ki šteje čez 1700 umetnostnozgodovinskih, kulturnozgodovinskih in etnoloških predmetov. Večjo zbirko so prispevale tudi uršulinke iz Škofje Loke. V njej so umetnine od 17. do 20. stoletja, zbirka tekstilij, relikviarijev in voščenih figuric, fond liturgičnega posodja in cerkvene opreme. Temelj muzejskega fonda v Stični pa predstavlja zbirka stiškega samostana, ki šteje pribl. 900 umetnostnozgodovinskih, liturgičnih in etnoloških predmetov. Izpostavimo lahko zbirko likovnih in kiparskih del, knjižno gradivo, liturgično posodje in relikviarije. Dragocen in pomemben je tudi arhivski fond stiškega rojaka, salezijanskega duhovnika Karla Ceglarja, o misijonarju Frideriku Ireneju Baragi in drugih slovenskih misijonarjih. Fond s knjižnico slovenskega izseljeniškega tiska iz Amerike, Argentine in Avstralije šteje okoli 5000 enot.

V 35 letih obstoja našega muzeja nam je uspelo odkupiti več kot 1200 muzealij, med katerimi izstopajo: gotski plastiki *Marije* in *sv. Marjete*, Plečnikov »Dolinarjev kelih«, umetniška dela Franceta Kralja, Matije Bradaška, Ferda Vesela, Ivana Zajca, Ivane Kobilca, Franceta Goršeta, Alberta Sirka, Mateja Metlikoviča in Mire Ličen Krmpotić. Med kupljene predmete spadajo tudi srebrn procesijski križ iz 17. stoletja, več različnih voščenih figuric, devocionalij in liturgična oprema, ulita v ljubljanski livarski delavnici Maksa Samasse.

Z donacijami smo muzejske zbirke obogatili z 8425 muzealijami in 3045 muzejskimi predmeti. Med njimi naj omenimo vsaj srebrn beneški procesijski križ iz 17. stoletja, kipe in slike iz 17. in 18. stoletja, umetniška dela Franceta Kralja, Ivana Vavpotiča, Elde Piščanec in Leona Koporca iz 20. stoletja, mašne plašče, oltarne prte, izjemne voščene figurice, relikviarije, rožne venčke, svetinjice, obsežno zbirko slovenskih velikonočnih pirhov in velikonočnih butaric, molitvenike, podobice, verski tisk itd.

V matični zbirki sakralne premične dediščine so predmeti razvrščeni v naslednjih enajstih zbirkah premične sakralne dediščine:

1. Zbirka devocionalij
2. Umetnostnozgodovinska zbirka
3. Zbirka liturgičnih predmetov
4. Etnološka zbirka
5. Kulturnozgodovinska zbirka
6. Numizmatična zbirka
7. Fotografska zbirka
8. Arheološka zbirka
9. Zbirka misijonarja Friderika Ireneja Barage (1797–1868)
10. Zbirka starin Leopolda Kozlevčarja (1904–1988)
11. Razno: Zbirka nabožnih razglednic, Zbirka molitvenikov

1. Zbirka devocionalij

Voščene figure: Muzej hrani eno največjih zbirk voščenih figuric na Slovenskem. Zbirka z več kot 40 predmeti je primerljiva s sorodnimi zbirkami po Evropi. Večino figur, oblačil, kronic in drugih dodatkov so nam med letoma 1990 in 1992 v hrambo zaupale škofjeloške uršulinke. Leta 2005 je muzej večino teh figur predstavil javnosti na občasni razstavi *Jesulus Pragensis: praški Jezušček in druge voščene figure v Slovenskem verskem muzeju*.

Križi: V našem fondu hranimo več kot 200 raznovrstnih križev. Med najstarejše primerke v zbirki spada kovani relikviarijski križ iz leta 1681.

Svetinjice: Zbirka svetinjic šteje prek 350 devocionalij. Najstarejše so bronaste svetinjice iz 18. stoletja. Svetinjice so lep prikaz ljudske pobožnosti.

Relikviariji: zbirka relikviarijev in relikvij je ena večjih na Slovenskem. Sestavlja jo več kot 150 relikviarijev, ki vsebujejo okoli 1200 relikvij. Zbirka je bila podrobneje predstavljena na občasni razstavi *Dotik svetnikov: vloga relikvij v krščanstvu na Slovenskem* leta 2008.

Podobice: Zbirka podobic obsega okrog 6000 enot. Med starejše spadajo podobice z upodobitvami križevega pota v tehniki lesoreza s konca 17. oz. z začetka 18. stoletja. Tematsko ločimo svetniške, romarske in spominske (ob smrti, krstu, novi maši idr.) podobice.

Rožni venci: V preteklosti so bila romanja eden od glavnih motivov ljudskih potovanj in skoraj nujno je bilo, da se je romar z božje poti vrnil z materialnim dokazom o opravljeni zaobljubi. Naša zbirka rožnih vencev, ki jih poznamo tudi pod imenom roženkranci ali molki, šteje okoli 50 primerkov. Datiramo jih med 17. in 20. stoletje. Najdragocenejši med njimi je rožni venec iz Maria Zell iz 17. stoletja.

Votivi so predmeti, ki so bili narejeni ali podarjeni zaradi zaobljube v nesreči ali zahvale.

2. Umetnostnozgodovinska zbirka

Slikarska zbirka obsega likovna dela od 15. stoletja dalje, prevladujejo pa likovna dela umetnikov iz 18. in 19. stoletja. Najstarejši likovni upodobitvi sta gotska freska sv. Eligija in freska s fragmenti naslikanih grbov, domnevno deli Janeza Ljubljanskega iz sredine 15. stoletja. Krasili sta nekdanjo Pavlovo kapelo ob nekdanjem vhodu v stiški samostan. Med slikami iz 18. stoletja hranimo dela Fortunata Berganta, Antona Mihaela Fayenza, Valentina Metzingerja, Antona Postla in Janeza Potočnika. Med slikami iz 19. stoletja naj omenimo dela Matije Bradaška ml., Leopolda Layerja, Mihaela Stroya in Anselma Wissiaka. V fondu so tudi slike slovenskih umetnikov 20. stoletja: Ivana Franketa, Maksima Gasparija, Ivana Groharja, Gabrijela Humeka, Ivane Kobilce, Leona Koporca, Antona Gojmirja Kosa, Elde Piščanec, Maksima Sedeja, Alberta Sirka, Lojzeta Spacala, Mateja Sternena, Ivana Vavpotiča, in Ivana Zajca. Od sodobnikov naj omenimo likovna dela Mire Ličen Krmpotić in Mateja Metlikoviča.

Kiparska zbirka: Med kiparskimi deli so najstarejši trije rimski nagrobniki, najdeni na območju stiškega samostana. Muzej je pred leti kupil leseni gotski kip *sv. Marjete*, ki je bil izdelan okoli leta 1389. Iz 15. stoletja so reliefna upodobitev *Marije, Sočutna (Pietà)* iz župnije Senožeče. Iz baroka po kvaliteti izstopajo imenitni celopostavni kipi svetnic in svetnikov z nekdanjega glavnega oltarja v uršulinski cerkvi v Škofji Loki (Peter Žiwovski, okoli leta 1789). Med deli iz 19. stoletja naj omenimo predvsem mavčni kip mariborskega škofa A. M. Slomška (Franc Ksaver Zajec, 1880). Kiparstvo 20. stoletja je zastopano z deli Franceta Kralja, Franceta Goršeta, Ivana Zajca in Staneta Jarma.

Arhitekturna plastika: V zbirki hranimo dele stavbne kamnite plastike od 12. do 15. stoletja iz stiškega samostana.

3. Zbirka liturgičnih predmetov

Zbirka cerkvenega posodja obsega prek 70 predmetov, kot so kelih, monštranca, ciborij, kadilnica, čolniček, vrčki, piksida idr. Med najstarejše primerke spada kelih iz leta 1627. Veliko umetniško vrednost imajo Plečnikov kelih, ki med kelih na slovenskem etničnem ozemlju zavzemajo posebno mesto.

Zbirka cerkvenih oblačil (paramentov): Muzej hrani bogat fond cerkvenega tekstila z več kot 1000 primerki, kot so habit, kuta, kazula, pluvial, dalmatika, štola, manipel, bursa, pala, velum, biret, rokavice, čevlji, mitra, alba, roket, antependij, prt idr. Med najstarejše primerke cerkvenih oblačil spada gabrški plašč iz 17. stoletja iz župnije Senožeče. Paramenti, ki se uporabljajo v katoliški cerkvi oz. liturgiji, predstavljajo poseben segment kulturne dediščine tako za ustanove, ki varujemo to dediščino, kakor tudi za raziskovalce, ki proučujejo tovrstno gradivo. Gre za zelo občutljivo dediščino.

4. Etnološka zbirka

Zbirka slik na steklo: slike na steklo so ena od najbolj značilnih in pogostih oblik ljudske pobožnosti. Med 18. stoletjem in prvo polovico 20. stoletja so krasile skoraj vse "bogkove kote" v kmečkih hišah na vsem slovenskem ozemlju. Zbirka slik na steklo v našem muzeju šteje prek 100 primerkov. Večina je bila naslikana v prvi polovici 19. stoletja.

Zbirka jaslje: muzejska zbirka obsega prek 37 različnih jaslje. Med najdragocenejše spadajo omarične jaslice iz 19. stoletja in družinske jaslice akademika dr. Emilijana Cevca iz leta 1957.

Zbirka samostanskih etnoloških predmetov: v zbirki so različni etnološki predmeti, vezani na gospodarsko dejavnost stiškega samostana in drugih samostanov na Slovenskem.

Zbirka panjskih končnic: poslikava čebelnjakov je stara slovenska tradicija. Številni samouki, podobarji in tudi priznani slikarji so na panjske končnice prenašali razne legende, nabožne motive, krajinske podobe, znane osebnosti idr. V muzeju imamo dvanajst primerkov. Nekaj naj bi jih poslikal znani slovenski slikar Matija Koželj.

5. Kulturnozgodovinska zbirka: v fondu je blizu 100 kosov stilnega pohištva. Baročno, poznobaročno in bidermajersko pohištvo z začetka 19. stoletja je večinoma iz Kozlevčarjeve zbirke starin. Zbirka vsebuje tudi lepo izdelano baročno omaro iz leta 1767 iz stiškega samostana.

Zbirka ur šteje okoli 300 primerkov. Med njimi so žepne, ročne, stenske, namizne, stoječe, peščene in cerkvene ure. Posebno zanimive so stoječe bidermajerske ure iz prvih desetletij 19. stoletja iz Kozlevčarjeve zbirke starin.

6. Numizmatična zbirka

Zbirka kovancev in papirnatega denarja obsega okoli 800 enot. Mednje spada precej velika zbirka antičnih kovancev, ki jo je zbral Leopold Kozlevčar.

7. Fotografska zbirka

Fotografsko gradivo: Fototeka vsebuje prek 980 črno-belih in barvnih fotografij in 154 fotografij na steklene plošče. Hranimo tudi 3900 skenogramov in 2200 barvnih diapozitivov. Po tematiki lahko dokumentarno gradivo v fizični ali digitalni obliki razdelimo na razne cerkvene manifestacije (slovesnosti, kongresi, nove maše in drugi duhovniški jubileji), redovne skupnosti (cistercijani, frančiškani, uršulinke, usmiljenke idr.), politični begunci po II. svetovni vojni, cerkveno šolstvo, cerkveno društveno življenje, cerkvene osebnosti, romarska središča doma in po svetu, cerkvene stavbe, kapele in znamenja.

Fotografije na steklo: Med fotografskim gradivom hranimo tudi 154 fotografij na steklenih ploščah. Za raziskovanje zgodovine stiškega samostana so posebno dragocene avtorske fotografije p. Stanislava Malija, ki prikazujejo samostan okoli leta 1930.

8. Arheološka zbirka

V **arheološki zbirki** hranimo predvsem najdbe iz arheološkega izkopavanja leta 2003 na območju nekdanjega lavatorija v vrtu križnega hodnika stiškega samostana. Presenetljivo odkritje so bili ostanki keramike in sledovi objekta iz starejše železne dobe. To je prvi dokumentirani dokaz, da je bil prostor samostanskega kompleksa naseljen že v prvem tisočletju pred Kristusom. V zbirki hranimo tudi rimsko fibulo, tri rimske nagrobnike in srednjeveško vodovodno cev.

9. Zbirka misijonarja Friderika Ireneja Barage (1797–1868)

V muzeju hranimo izjemen arhiv misijonarja in škofa Friderika Ireneja Barage (1797–1868). Poleg arhiva, ki ga hrani ameriška Baragova zveza (Baraga Association) v Marquettu, je naš arhiv najpopolnejši in edinstven v Evropi. Zbirko originalnih Baragovih knjižnih del, predmetov in korespondenco ter knjižni fond slovenske izseljeniške literature iz ZDA, Kanade, Argentine in Avstralije je zbral in uredil salezijanski duhovnik Karel Ceglar (1912–1999), po rodu iz Stične, ki je po II. svetovni vojni živel v Kanadi. Arhiv in knjižnica z okoli 5000 enotami sta po predhodnem dogovoru dostopna v študijske namene.

10. Zbirka starin Leopolda Kozlevčarja (1904–1988)

V zbirki so bidermajersko pohištvo (predvsem iz gradu Hmeljnik na Dolenjskem), kipi (baročni in iz 20. stoletja), slike uveljavljenih slovenskih umetnikov (F. Berganta, L. Layerja, M. Stroya, I. Groharja, M. Sedeja, Šubica, F. K. Zajca), slike na steklo (več kot 80 slik), liturgično posodje, ure z začetka 19. stoletja, numizmatična zbirka, zbirka umetnoobrnih izdelkov iz stekla in porcelana ter etnološki predmeti.

11. Razno:

Zbirka nabožnih razglednic v našem muzeju obsega čez 1800 primerkov. Gre za gradivo, ki s sodobnimi komunikacijskimi sredstvi čedalje hitreje izginja. Med najstarejše primerke pri nas spadajo razglednice s konca 19. stoletja, izdelane v kromolitografski tehniki. Prevladujejo razglednice romarskih cerkva in krajev. Hranimo tudi slikovne razglednice, ki predstavljajo dogodke in osebe iz domačega in tujega cerkvenega prostora.

Zbirka molitvenikov šteje 340 primerov. Z leti jo postopoma dopolnjujemo predvsem z donacijam, ki jih dobimo od dedičev pokojnih župnikov.

Zbiralni cilji:

- Glede na poslanstvo Muzeja krščanstva na Slovenskem bo muzej še naprej zbiral premično sakralno kulturno dediščino nacionalnega pomena iz celotne Republike Slovenije od pozne antike do današnjega časa. V svoje zbirke bo še naprej vključeval tudi dediščino Slovencev v zamejstvu, v izseljeništvu, ter misijonih. Muzej bo zbiral kulturnozgodovinsko, zgodovinsko etnološko, arheološko materialno dediščino slovenskih cerkva, samostanov, romarskih središč, zasebnikov, zapisoval bo pretekle in polpretekle pojave s področja verovanja, ljudske pobožnosti, liturgije, verskega tiska. Dopolnjeval bo avdiovizualni in fonogramski arhiv. Zbirke bo evidentiral tudi na terenu, in kadar bo to mogoče, bo te predmete pridobil.
- Pri zbiranju še naprej sodelovati s cerkvenimi ustanovami, posamezniki, zbiratelji, trgovci umetnin,
- Ohranjati zbirke za prihodnje generacije po najvišjih strokovnih načelih muzejske in konservatorsko-restavratorske stroke,
- Predstavljati muzejske predmete in muzealije javnostim na stalnih in občasnih razstavah,
- Izobraževati in ohranjati vedenje, spomin in znanje,
- Obnavljati predmete iz zbirk, skrbeti za konservacijo in restavracijo,
- Sodelovati z državnimi muzeji pri oblikovanju zbiralne politike.

Klasifikacija zbirk:

Stalne zbirke

Odgovorno ravnanje z originalnimi predmeti, korektno izvedene raziskave in pravilna umestitev na razstavah so bistvene pri ohranjanju dediščine in izobraževanju, v našem primeru pri ohranjanju in izobraževanju o krščanstvu na Slovenskem in v širšem evropskem oz. svetovnem prostoru. Muzejski predmeti so vpisani v akcesijsko in inventarno knjigo.

Zbirke v hrambi

Za zbirke v hrambi veljajo enaki strokovni pristopi, režim varovanja in njihovo rokovanje kot za stalne zbirke. Vpisane so v evidenčno knjigo.

Muzej pri pridobivanju zbirk upošteva navodila iz ICOM-ovega kodeksa muzejske etike in merila.

III. Razstavna dejavnost, komuniciranje in razvoj občinstva

Razstavna dejavnost

Nadaljevali bomo s čim bolj kvalitetno in atraktivno razstavno politiko v skladu s poslanstvom muzeja ter v okviru finančnih in kadrovskih možnosti. Dinamika razstav je odvisna od financ in kadrovske zasedenosti. Tako kot doslej bomo pripravili razstave z namenom prezentacije sakralne premične dediščine, ozaveščanja, izobraževanja. Naše delo bo še naprej prispevek h kakovosti življenja posameznika in družbe kot celote. Razstave bomo predstavili tudi zunaj matične hiše, z gostovanji doma in v tujini. Utrdili bomo povezanost z javnimi zavodi, ki delujejo tako na državni kot na občinski ravni, predvsem v smislu vključitve muzeja v večje skupne projekte, katerih rezultati bodo odmevne tematske razstave z vsemi spremljajočimi dejavnostmi. Muzej bo še naprej izvajal program gostujočih razstav iz drugih ustanov.

V primeru, da bomo povabljeni h kakšnemu evropskemu projektu oz. bomo sami dali zanj pobudo, bomo morali načrtovane dejavnosti v letnih programih podrediti temu projektu, saj nas je za vse delo zaposlenih premalo, eu projekt pa bo imel prednost.

Stalni razstavi:

Obe stalni razstavi *Zgodovina krščanstva na Slovenskem* in *Življenje za samostanskimi zidovi* ter zbirke (npr. zbirko liturgičnega posodja in liturgičnih oblačil, zbirko voščenihi figuric in relikviarijev, zbirko devocionalij, zbirko sakralne likovne umetnosti 20. in 21. stoletja) želimo v naslednjih letih postopoma spremeniti. Koncept novih postavitvev bo temeljil na zgodbah in ne več toliko na kronologiji. Prenova bo potekala postopoma, odvisna bo predvsem od financ.

Po več letnih raziskavah, opažanjih in evalvacijah smo ugotovili, da je muzej potrebno postopoma prilagoditi novim željam obiskovalcev, novim trendom v muzeologiji in družbenim spremembam na sploh. Izkazalo se je, da obiskovalce najbolj zanima tema srednjeveške pisne kulture in življenje slovenskih menihov in redovnic. Nov koncept stalnih postavitvev v muzeju bo obiskovalcu dajal še širši vpogled na določeno tematiko. Zaradi tega bodo teme predstavljene na treh nivojih: Evropa-Slovenija-Stična.

Novi trendi v muzeologiji gredo v smer pripovedovanja zgodb, čemur želimo slediti tudi mi. Ker želimo v prihodnje v muzej privabiti še več mladih, bomo v stalne postavitve vključili tudi problematiko sodobne družbe in vpliv religije na njo. Kot nosilne teme stalnih postavitvev v muzeju v bodoče vidimo:

- **Spomenik srednjeveški pisni kulturi na Slovenskem** (edinstvena predstavitev najpomembnejših rokopisov s pomočjo sodobne tehnologije. Nova postavitev bo nedvomno postavila zaslužen spomenik slovenski pisni kulturi. Postavitvev bo edinstvena v slovenskem in širšem evropskem merilu). Kot Muzej krščanstva na Slovenskem se čutimo dolžni in poklicane, da to tematiko podrobno predstavimo obiskovalcem in jim povemo, da slovenska identiteta v veliki meri sloni na pisni kulturi, ki je nastajala za samostanskimi zidovi.

- **Življenje za samostanskimi zidovi** (predstavitev slovenskih samostanov, njihovo poslanstvo, dejavnost, pomen za družbo nekoč in danes),
- **Krščanske verske skupnosti na Slovenskem** (predstavitev njihovega delovanja v sodobni družbi),
- **Vloga religije v sodobni družbi** (kot javni zavod se čutimo odgovorne, da se dotikamo problemov in izzivov, s katerimi se sooča sodobna družba: sekularizacija, ekologija, odnos religije in Cerkve do žensk, mladih, otrok, beguncev...),
- **Pomen reformacije in protestantizma na zgodovino Slovencev** (reformacija pomeni ključen dejavnik pri formiranju slovenske identitete. Svoje zgodbe nam bodo razkrile ključne osebnosti tega gibanja, npr. Primož Trubar, Štefan Küzmič, Tomaž Hren, grofje Turjaški...),
- **Sakralna umetnost na Slovenskem** (zgodovinski razvoj umetnostnih slogov na Slovenskem),
- **Sakralni spomeniki državnega pomena** (vizualna predstavitev sakralnih spomenikov z namenom vzpostavitve informacijske točke za obiskovalca),
- **Misijonarska dejavnost** (predstavitev zgodb nekaterih najpomembnejših slovenskih misijonarjev, npr. F. I. Baraga, I. Knoblehar, P. Opeka...).

Poleg teh osmih osnovnih tem želimo predstaviti obiskovalcem še sledeče teme: Razvoj verskih praks od antike do zgodnjega srednjega veka, Slovenci in romanja, Moč svetnikov (zavetnikov), Ljudska pobožnost, Božja kazen (inkvizicija, strahovi, vojna, bolezni....), Znanost in religija...

Za izboljšanje dostopnosti muzeja ranljivim skupinam načrtujem postavitev usmerjevalnih tabel po prostorih, ki bodo vsebovale tudi zapis v Braillovi pisavi. Za slepe in slabovidne bomo namestili tlorise prostorov in k posameznim muzealijam dodali primerne napise. Za spoznavanje sakralne dediščine z dotikanjem bi lahko povečali tudi število kopij eksponatov.

Muzej načrtujemo opremiti z interaktivno aplikacijo Nexto, v kolikor bodo zagotovljena sredstva in bomo kadrovsko okrepljeni. S tem bomo delno rešili problem pomanjkanja zunanjih honorarnih vodičkov, obiskovalcem pa omogočili samostojen ogled vsaj po muzeju. Razstavne prostore bo potrebno tehnično opremiti s posebnimi oddajniki. S to sodobno tehnološko dopolnitvijo bomo muzej približali predvsem mladim. Vsekakor pa ne smemo zanemariti dejstva, da si predvsem starejši obiskovalci še vedno želijo muzej ogledati z vodičem, si z njim izmenjati misli, debatirati. Klasično vodstvo želijo tudi organizirane skupine.

Občasne razstave

Leta 2019 se bomo spomnili 200-letnice smrti misijonarja dr. Ignacija Knobleharja iz Škocjana pri Novem mestu. Misijonar, ki je sredi 19. stoletja deloval v južnem Sudanu, bo predstavljen na razstavi, ki jo bomo pripravili v sodelovanju s Slovenskim etnografskim muzejem. Razstava bo še ena v nizu razstav, na katerih predstavljamo pomembne slovenske misijonarje v okviru Informacijskega središča za misijonologijo, ki ga v Stični razvijamo zadnjih 20 let. Baza središča je izjemen Baragov arhiv, ki ga hranimo.

Leta 2019 bomo gostili izvirno razstavo o misijonarju Frideriku Ireneju Baragi, *Baragovo življenje vpeto v čipko*, ki bo tega velikega moža predstavljala na inovativen način. (EU projekt Občine Trebnje: Sekcije klekljarske skupine Žnurce). Za razstave, povezane z misijonarstvom, bomo odprti tudi naslednja leta.

Leti 2020-2021 bomo pripravili letni občasni razstavi iz našega fonda premične sakralne dediščine, bili pa bomo odprti tudi za sodelovanje z drugimi sorodnimi ustanovami in za gostovanje.

Leta 2022/23 načrtujem, da bomo prenovili del t. i. *Kozlevčarjeve zbirke* v prvem nadstropju muzeja. Zbirka Leopolda Kozlevčarja (1904-1988) šteje čez 1700 umetnostnozgodovinskih, kulturnozgodovinskih in etnoloških predmetov. Zbirko, ki je bila leta 1949 razglašena za kulturni spomenik, bo potrebno strokovno analizirati in ovrednotiti, rezultate pa predstaviti v strokovni publikaciji. Delo bo interdisciplinarno. K sodelovanju bomo povabili kolege iz Narodnega muzeja Slovenije.

V prihodnjem obdobju bomo sprejeli in postavili tudi druge razstave, ki se vsebinsko povezujejo s poslanstvom Muzeja krščanstva na Slovenskem. (obeležja jubilejev, pomembnih dogodkov, predstavitve zbirk...)

Mednarodno sodelovanje

Specifično poslanstvo muzeja narekuje povezovanje s sorodnimi ustanovami (muzeji, galerijami, arhivi, raziskovalnimi ustanovami) po Evropi in svetu. Še naprej bomo odprti za morebitna sodelovanja v mednarodnih programih, saj imam interes, da bi bil Muzej krščanstva na Slovenskem čim bolj vključen tudi v evropski prostor. Nekaj izkušenj s sodelovanjem v evropskih projektih že imamo (*Religion and Museums in Europe, RISECI*), Marca 2018 smo se prijavili na nov projekt z imenom *BRIDGES*, ali se je projekt vendarle uvrstil med izbrane, pa še ne vemo.

Komuniciranje in razvoj občinstva

Javni programi

Šolskim skupinam, mladini in starejšim želimo ponuditi še več pedagoško-andragoških programov in delavnic. Naši stalni razstavi *Zgodovina krščanstva na Slovenskem* in *Življenje za samostanskimi zidovi* se vključujeta v šolski program, saj predstavljata številne vsebine, ki so del učnih načrtov v osnovnih in srednjih šolah pri pouku slovenščine, zgodovine, umetnostne vzgoje, družbe, verstva in etike. S temeljito prenovo muzejskih postavitev se bomo mladini še bolj približali. Z zaposlitvijo kustosa pedagoga bi se pedagoško-andragoška dejavnost zagotovo razširila in specializirala glede na potrebe in pričakovanja obiskovalcev. Kustos pedagog bi skrbel tudi za popularizacijo in trženje muzeja, bil v tesni povezavi s turističnimi agencijami ter z drugimi ponudniki turističnih storitev.

Misionologija

Pod okriljem naše ustanove se razvija Informacijsko središče za misijonologijo. Poleg arhiva, ki ga ima ameriška Baragova zveza (Baraga Association) v Marquettu, je namreč naš arhiv o misijonarju Frideriku I. Baragi, ki ga hranimo v Stični, najpopolnejši in edinstven v Evropi. Baragov arhiv predstavlja dobro izhodišče za sistematično dokumentiranje ostalih slovenskih misijonarjev v Ameriki in drugod po svetu ter je nepogrešljivi vir za raziskovalce. V sodelovanju s Slovenskim etnografskim muzejem in s cerkvenimi ustanovami, ki hranijo tovrstne zasebne zbirke, želimo nadaljevati z raziskavami in s predstavljanjem tovrstne dediščine tudi v prihodnje.

Izobraževalni in informacijski center za proučevanje slovenskih srednjeveških rokopisov

V prihodnosti načrtujemo vzpostavitev edinstvenega izobraževalnega in informacijskega centra za proučevanje slovenskih srednjeveških rokopisov. Razvoj pisne kulture je tesno povezan s stiškimi samostani, kjer so ob koncu 12. stoletja nastali znameniti stiški rokopisi, v muzeju pa že imamo rekonstrukcijo skriptorija, posamezne kopije srednjeveških kodeksov, pisno dejavnost pa načrtujemo še celoviteje predstaviti na prenovljeni stalni postavitvi *Vita de Libro*.

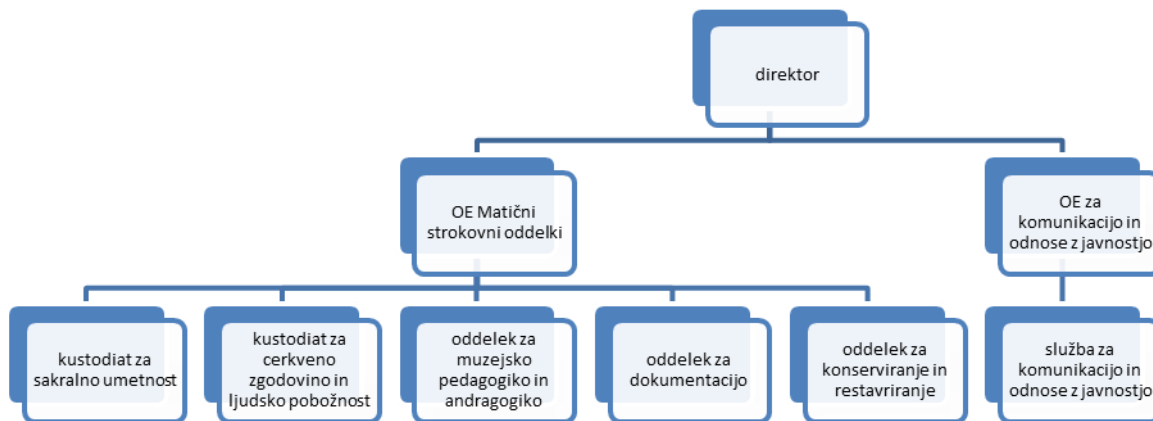
Promocija muzeja

Prizadevali si bomo, da bo muzej še naprej vpet v turistično promocijske programe domačih in tujih ponudnikov. Načrtujemo turistični paket/program, ki bo povezal bližnje ustanove, ki se že ukvarjajo z dejavnostmi na temo knjig skozi zgodovino. Ta paket (Stična, Bogenšperk, Muljava, Rašca) bo obiskovalcu v enem dnevu nudil celostno doživetje na temo slovenske pisno-bralne kulture. Nadaljevali bomo z obveščanjem javnosti o delovanju muzeja v medijih, skrbeli za dostopnost do informacij na internetu in drugih medijih. Razstave bodo še naprej spremljali razstavni katalogi, zloženske, digitalne publikacije. Muzej bo še naprej povezan tudi s specializiranimi ustanovami (npr. Multimedijški center), ki na profesionalni ravni skrbijo za informatizacijo in medijsko prepoznavnost. Z dejavnostmi se bomo še naprej vključevali v Mednarodni dan muzejev, Mesec muzejev, Teden družin, Kulturni bazar, v Dneve evropske kulturne dediščine, v Ta veseli dan kulture.... Restavratorka bo svoje strokovno delo še naprej predstavljala v okviru Konservatorsko-restavratske transverzale in na drugih tovrstnih srečanjih.

ORGANIZACIJSKE USMERITVE

I. Organigram

Delovni proces v zavodu je organiziran v naslednjih organizacijskih enotah (OE):

Organizacijske enote:

Uprava (2 zaposleni-direktorica in poslovna sekretarka)

Finančno dejavnost opravlja zunanje pooblaščen računovodstvo.

Matični strokovni oddelki:

- Kustodiat za sakralno umetnost (nezasedeno, najnujnejše delo opravlja direktorica)
- Kustodiat za cerkveno zgodovino in ljudsko pobožnost (1 zaposlen)
- Oddelek za muzejsko pedagogiko in andragogiko (delovno mesto ni zasedeno)
- Oddelek za dokumentacijo (1 zaposlen)
- Oddelek za konserviranje in restavriranje (1 zaposlen)

V OE za **komunikacijo in odnose z javnostjo** je organizirana Služba za odnose z javnostjo (delovno mesto ni zasedeno)

II. V OE Uprava se izvajajo dejavnosti za potrebe celotnega zavoda in so splošnega pomena za zavod. Izvajajo se:

- kadrovska,
- pravna in upravna dela,
- tajniško-administrativna dela.

Finančna dejavnost se opravlja v zunanjem pooblaščenem računovodstvu. Naloge zunanjega pooblaščenega računovodstva so:

- strateško in operativno vodenje finančnega poslovanja,
- vodenje knjigovodstva in računovodstva,

- obračun in izvedba izplačil vseh stroškov dela, (plače, delo po delovršnih in avtorskih pogodbah, sejnine, refundacije in drugo),
- vodenje evidence osnovnih sredstev in obračun amortizacije,
- izdelava finančnih načrtov in računovodskih poročil,
- svetovanje pri finančnih, računovodskih in davčnih poslih.

III. Kustodiat za sakralno umetnost

1. Poslanstvo

V kustodiatu raziskujemo in skrbimo za umetnostnozgodovinsko zbirko, kulturnozgodovinsko zbirko, zbirko starin Leopolda Kozlevčarja in zbirko liturgičnih predmetov (zbirka cerkvenega posodja in zbirka cerkvenih oblačil). Zbirke v skladu z zbiralno politiko muzeja dopolnjujemo z nakupi in donacijami. Predmete sprejemamo tudi v hrambo. Za kustodiat skrbi direktorica, ki je umetnostna zgodovinarica in ki je svojo službo v muzeju v Stični začela prav v tem kustodiatu. Muzej bi nujno potreboval za ta kustodiat dodatnega kustosa, da bi še bolje opravljal matično službo, saj so številne sakralne umetnine na terenu.

2. Historiat

Zbirka je začela nastajati v 80. letih 20. stoletja.

3. Muzejske zbirke in zbiralna politika

Način pridobivanja gradiva: donacije, občasni odkupi, hramba

Merila za izbor v zbirko

- Usklajenost z muzejsko pridobitveno politiko: pridobivajo se predmeti, povezani s tematiko, ki jo predstavlja muzej. Pridobivajo se predmeti iz Slovenije. Če so zunaj geografskega področja, se pridobitev ocenjuje na podlagi obstoječih zbirk in njihovih morebitnih dopolnitev. S tem lahko zbirka postane bolj popolna in celovita. Upošteva se faktor redkosti predmeta, tipičnosti, provenience.
- Sedanje stanje predmeta: v interesu muzeja je, da so predmeti čim bolj ohranjeni, da so enoviti. Nepopolni oz. poškodovani predmeti pridejo v poštev le, če boljših ni.
- Obveza muzeja za skrb in konservacijo predmetov: ob novi pridobitvi je treba presoditi, kolikšna sredstva so potrebna za pravilno hrambo in konservacijo predmeta. Te zahteve je treba natančno pretehtati glede na potrebe po širitvi zbirke.
- Podvajanje predmetov v zbirkah: podvajanje predmetov ni v interesu muzeja. V poštev pride le, če muzej s tem pridobi boljše ohranjene predmete in dvojnike lahko uporabi v izobraževane namene.
- Provenience predmeta in obvezna skrbnost: muzej mora storiti vse, da izve za izvor predmeta in zgodovino njegovega lastništva. Če je izvor neznan, predmet pa bi vseeno obogatil zbirko, ga lahko sprejmemo in uvrstimo v muzejsko zbirko.

4. Prioritete, cilji, kazalniki, ukrepi

Prioritete in cilji

- delo v muzejskih zbirkah (usklajevanje zbiralne politike muzejskih zbirk, spremljanje pravnih podlag za področje zbirk, analiza, posredovanje),
- inventura in študij zbirk,
- varovanje (ocena tveganj) in vrednotenje muzejskih zbirk,
- skrb za ustrezno hranjenje gradiva v depojih,
- izvajanje matičnosti: oblikovanje strateških podlag za izvajanje javne službe na nacionalnem področju ter skrb za sodelovanje z ustanovami (muzeji/muzejske zbirke, lokalne skupnosti) in posamezniki (zbiralci, sodelavci) na terenu,
- koordinacija, sodelovanje z Oddelkom za dokumentacijo, konserviranje in restavriranje.

Kazalniki

- izvajanje analiz muzejskega gradiva,
- izvajanje evalvacije razstavnega programa,
- informatizacija muzejskega gradiva kot predpogoj za dostopnost muzejskega gradiva – koordinacija z Oddelkom za dokumentacijo,
- posredovanje muzejskega gradiva uporabnikom v skladu s Pravilnikom MKS o delu z zunanjimi strankami.

Ukrepi

- usklajevanje raziskovalnega dela na področju muzejskih zbirk/gradiva,
- omogočiti dostopnost do kulturne dediščine širokemu občinstvu (splet) in posredovanje muzejskega gradiva (pogodbe o posredovanju muzejskega gradiva),
- sprotno vrednotenje muzejskih predmetov in zbirk v skladu z Pravilnikom o računovodstvu,
- nacionalna matičnost: vodenje evidenc razstav in pregled nad muzejskim gradivom zunaj muzeja,
- zaposliti kustosa, ki bo skrbel tudi za zbirke premične sakralne dediščine na terenu in nudil strokovno pomoč lastnikom tovrstne dediščine.

5. Naloge in cilji

- inventura zbirk
- vrednotenje zbirk
- ureditev depoja
- digitalizacija
- revizija zapisov v Galisu
- inventarizacija
- interpretacija
- ureditev zbirk (Kozlevčarjeva zbirka)
- dopolnjevanje zbirk z donacijami, odkupi
- razstave
- 2022/23 preureditev Kozlevčarjeve zbirke

IV. Kustodiat za cerkveno zgodovino in ljudsko pobožnost

1. Poslanstvo

V tem kustodiatu raziskujemo in skrbimo za zbirko devocionalij (zbirka voščenih figuric, križev, svetinjic, relikviarijev, podobic, rožnih vencev, votivov), etnološko zbirko, arheološko zbirko, numizmatično zbirko, zbirko in arhiv misijonarja Friderika Ireneja Barage ter izseljeniški tisk. Zbirke v skladu z zbiralno politiko muzeja dopolnjujemo z nakupi in donacijami. Predmete sprejemamo tudi v hrambo. V okviru tega kustodiata že več let raziskujemo srednjeveške rokopise, urbarje.

2. Historiat

Zbirka je začela nastajati v 80. letih 20. stoletja.

3. Muzejske zbirke in zbiralna politika

Način pridobivanja gradiva: donacije, občasni odkupi, hramba

Merila za izbor v zbirko

- Usklajenost z muzejsko pridobitveno politiko: pridobivajo se predmeti, povezani s tematiko, ki jo predstavlja muzej. Pridobivajo se predmeti iz R Slovenije. Če so zunaj geografskega področja, se pridobitev ocenjuje na podlagi obstoječih zbirk in njihovih morebitnih dopolnitev. S tem lahko zbirka postane bolj popolna in celovita. Upošteva se faktor redkosti predmeta, tipičnosti, provenience.
- Sedanje stanje predmeta: v interesu muzeja je, da so predmeti čim bolj ohranjeni, da so enoviti. Nepopolni oz. poškodovani predmeti pridejo v poštev le, če boljših ni.
- Obveza muzeja za skrb in konservacijo predmetov: ob novi pridobitvi je treba presoditi, kolikšna sredstva so potrebna za pravilno hrambo in konservacijo predmeta. Te zahteve je treba natančno pretehtati glede na potrebe po širitvi zbirke.
- Podvajanje predmetov v zbirkah: podvajanje predmetov ni v interesu muzeja. V poštev pride le, če muzej s tem pridobi boljše ohranjene predmete in dvojnike lahko uporabi v izobraževane namene.
- Provenienca predmeta in obvezna skrbnost: muzej mora storiti vse, da izve za izvor predmeta in zgodovino njegovega lastništva. Če je izvor neznan, predmet pa bi vseeno obogatil zbirko, ga lahko sprejmemo in uvrstimo v muzejsko zbirko.

4. Prioritete, cilji, kazalniki, ukrepi

Prioritete in cilji

- delo v muzejskih zbirkah (usklajevanje zbiralne politike muzejskih zbirk, spremljanje pravnih podlag za področje zbirk, analiza, posredovanje),
- inventura in študij zbirk,
- varovanje (ocena tveganj) in vrednotenje muzejskih zbirk,
- skrb za ustrezno hranjenje gradiva v depojih,

- izvajanje matičnosti: oblikovanje strateških podlag za izvajanje javne službe na nacionalnem področju ter skrb za sodelovanje z ustanovami (muzeji/muzejske zbirke, lokalne skupnosti) in posamezniki (zbiralci, sodelavci) na terenu,
- koordinacija, sodelovanje z Oddelkom za dokumentacijo, konserviranje in restavriranje,
- mednarodno in medinstitucionalno povezovanje s strokovnjaki za posamezna področja (npr. zgodovine, srednjeveških rokopisov),
- vzpostavitev izobraževalnega in informacijskega centra za proučevanje slovenskih srednjeveških rokopisov,
- postopna celovita prenova muzejskih postavitvev,
- razviti turistični paket/program, ki bo povezal bližnje ustanove, ki se že ukvarjajo z dejavnostmi na temo knjig skozi zgodovino.

Kazalniki

- izvajanje analiz muzejskega gradiva,
- izvajanje evalvacije razstavnega programa,
- informatizacija muzejskega gradiva kot predpogoj za dostopnost muzejskega gradiva – koordinacija z Oddelkom za dokumentacijo,
- posredovanje muzejskega gradiva uporabnikom v skladu s Pravilnikom MKS o delu z zunanjimi strankami.

Ukrepi

- usklajevanje raziskovalnega dela na področju muzejskih zbirk/gradiva,
- omogočiti dostopnost do kulturne dediščine širokemu občinstvu (splet) in posredovanje muzejskega gradiva (pogodbe o posredovanju muzejskega gradiva),
- sprotno vrednotenje muzejskih predmetov in zbirk v skladu z Pravilnikom o računovodstvu,
- nacionalna matičnost: vodenje evidenc razstav in pregled nad muzejskim gradivom zunaj muzeja.

5. Naloge in cilji

- inventura zbirk
- vrednotenje zbirk
- ureditev depoja
- digitalizacija
- revizija zapisov v Galisu
- inventarizacija
- postopna prenova stalnih razstav
- 2019/2020 postavitve razstave *Vita de Libro*
- 2020 razviti turistični paket/program, ki bo povezal bližnje ustanove, ki se že ukvarjajo z dejavnostmi na temo knjig skozi zgodovino
- 2020 vzpostavitev izobraževalnega in informacijskega centra za proučevanje slovenskih srednjeveških rokopisov
- 2021/22 prenova dodatne ene ali dveh sob na stalnih razstavah
- 2023 prenova dodatne sobe na stalnih razstavah
- dopolnjevanje zbirk z donacijami, odkupi.

V. Oddelek za muzejsko pedagogiko in andragogiko (delovno mesto ni zasedeno)

1. Poslanstvo

Pedagoški in andragoški program snuje naš edini kustos iz kustodiata za cerkveno zgodovino in ljudsko pobožnost. Izvajamo naslednje pedagoške programe: *Pisarski mojster Bernard*, *Blišč srednjeveških inicialk*, *Poklic: iluminator*. Ti programi so usklajeni s šolskim učnim programom. V okviru delavnice *Svetla stran temačnega srednjega veka* se lahko v pisarskih sposobnostih preizkusijo tudi starejši obiskovalci. Klasičen ogled lahko dopolnimo z reševanjem vprašanj v delovnih listih *Kdo so cistercijani*. Ustvarjalna delavnica z naslovom *Poišči – opazuj – ustvarjaj* otroke popelje v svet umetnosti in restavriranja. Ker se je udeležba na različnih delavnicah v zadnjih letih precej povečala, načrtujemo nove, vsekakor pa bi bilo te dejavnosti še več, če bi muzej imel zaposlenega kustosa pedagoga. Zaradi vse večjega povpraševanja po tovrstnih dopolnitvah smo prilagodili video dvorano v prostor za izvajanje pedagoškega programa.

2. Historiat

Muzej krščanstva na Slovenskem je kmalu po ureditvi statusa in preobrazbi v javni zavod (2006) obrnil nov list tudi na področju pedagoške dejavnosti. Dolga leta obiskovalcem ni ponujal prepotrebne dopolnitve v obliki pedagoških in andragoških delavnic, ki so danes skoraj nujne v vseh muzejskih ustanovah. Ko se je leta 2007 zaposlil kustos zgodovinar, je bila ena od njegovih prioritet vzpostavitev kvalitetne pedagoške dejavnosti, s katero bi muzej ne samo zapolnil manjkajočo vrzel, ampak bistveno obogatil obiskovalčevo izkušnjo. Danes izvajamo šest stalnih pedagoških delavnic: *Pisarski mojster Bernard*, *Blišč srednjeveških inicialk*, *Poklic: iluminator*, *Svetla stran temačnega srednjega veka*, *Poišči – opazuj – ustvarjaj*, imamo tudi delovni list *Kdo so cistercijani*.

3. Prioritete, cilji, kazalniki, ukrepi

Prioritete in cilji

- povečati število obiskovalcev s pomočjo pedagoško/andragoške dejavnosti,
- razvijati pedagoški in andragoški program (nove delavnice),
- ozavestiti pomen varovanja sakralne premične dediščine (pedagoške delavnice na temo restavriranja)

Kazalniki

- izvajanje evalvacije stalnih in občasnih razstav,
- promocija pedagoške dejavnosti v muzeju in izven njega.

Ukrepi

- zaposliti kustosa pedagoga,
- dodatno opremiti prostor, v katerem izvajamo delavnice.

5. Naloge in cilji

- do leta 2023 razviti vsaj tri nove pedagoške delavnice na temo srednjeveških rokopisov,
- nadaljevati z izvajanjem pedagoškega/andragoškega programa izven muzeja (v osrednjih knjižnicah, osnovnih šolah...),
- zaposliti kustosa pedagoga,
- nadaljevati z občasnimi predavanji strokovnjakov z različnih področij.

VI. Oddelek za dokumentacijo

1. Poslanstvo

V tem oddelku poteka vpisovanje predmetov v evidenčno, akcesijsko in inventarno knjigo v dokumentacijskem programu Galis, označevanje in fotografiranje predmetov, preden jih shranimo v depo ali uvrstimo na razstave. Dokumentalist sodeluje pri postavljanju in pospravljanju razstav, preverjanju stanja predmetov na razstavah, skrbi za manipulacijo s predmeti (izposoja, prevzem predmeta ali zbirke v muzej), dela z zunanjimi strankami, sodeluje pri preventivni konservaciji predmetov, sodeluje pri ogledu ali prevzemu gradiva na terenu. Skrbi tudi za fotografsko zbirko in zbirko starih razglednic. Delo si delita samostojni muzejski tehnik, ki opravlja delo dokumentalista, in kustos.

2. Historiat

Oddelek deluje od leta 1992 dalje. Od klasičnega vpisovanja predmetov na papir in izdelavo klasične fototeke smo leta 2006 prešli na digitalizacijo. Tega leta smo začeli uporabljati dokumentacijski program Minok, ki pa smo ga opustili in leta 2009 začeli uporabljati dokumentacijski program Galis.

3. Gradivo oddelka

V oddelku popisujemo vse muzejsko gradivo, posebno skrb oddelek namenja fotografski zbirki, zbirki starih nabožnih razglednic in digitalni fototeki.

4. Naloge in cilji oddelka

Prioritete in cilji

- Zagotavljanje čim večje dostopnosti gradiva (digitalizacija),
- Delo s strankami, posredovanje informacij in večanje dostopnosti,
- Nadaljevati z vpisovanjem dokumentacije o muzejskih predmetih v program Galis,
- Nadaljevati z reinventuro muzejskih predmetov,
- Objavljati gradivo na Museums.si,
- Objavljati gradivo na naši internetni strani,
- Nadaljevati s popisovanjem gradiva na terenu.

VII. Oddelek za konserviranje in restavriranje

1. Poslanstvo

Skrb za ohranitev predmetov iz zbirk Muzeja krščanstva na Slovenskem je eno izmed pomembnih muzejskih poslanstev. Na tem oddelku je zaposlena konservatorica restavratorica z magisterijem. Delavnica je opremljena za konserviranje in restavriranje slik in lesene polihromirane plastike. Veliko posegov je opravljenih tudi na kompozitnih predmetih, ki so izdelani iz več različnih materialov. Poleg tega skrbimo še za čiščenje tekstila in tiskov na papirju. Posvečamo se tudi izboljševanju pogojev hranjenja in pregledovanju predmetov (posebno tekstila) po depojih. Občasno opravimo posege na manjših nabožnih predmetih za zunanje naročnike. Javnost ozaveščamo o pomenu fizičnega ohranjanja kulturne dediščine, zato prirejamo dneve odprtih vrat. Učence osnovnih šol sprejemamo tudi po dogovoru in jim predstavimo svojo restavratorsko dejavnost.

2. Historiat

Restavratorsko delavnico smo uredili med letoma 1997 in 1999 v prostorih nekdanje hlapčevske hiše, ki stoji na severni strani cerkvenega dvorišča. Prostorna delavnica z veliko delovne površine in manjšim skladiščnim prostorom za delovni material meri 87 m². V prvem obdobju njenega delovanja so bili v njej restavrirani predvsem predmeti za stalno razstavo *Zgodovina krščanstva na Slovenskem*. Od leta 2004 je restavratorska delavnica skrbela za pripravo predmetov za tematske razstave ter s posegi sodelovala pri živahnem dopolnjevanju in preurejanju stalnih razstav, predvsem v prvem nadstropju. Ko so bili konservirani in restavrirani predmeti, ki so postavljeni na ogled v razstavnih prostorih, se je naša pozornost preusmerila na predmete v štirih muzejskih depojih. Že več let poteka zaščita odstopajoče polihromacije na lesenih predmetih, v zadnjih letih smo bistveno izboljšali pogoje hranjenja za cerkveni tekstil, načrtujemo pa še dodatne ukrepe. Posebno pozornost namenjamo negi prevzetih doniranih predmetov, ki do nas pogosto prispejo v precej slabem stanju. Pred umestitvijo v depo jih je treba pregledati, očistiti in opraviti vse potrebne konservatorske posege, ki preprečujejo okužbo muzejskih predmetov z insekti.

3. Prioritete in cilji, kazalniki, ukrepi

- skrb za primerno hrambo in razstavljanje muzejskih predmetov,
- redno spremljanje klimatskih razmer v depoju in na razstavi,
- spremljanje stanja predmetov na razstavi in v depoju,
- sodelovanje s kustosom in oblikovalcem pri izbiri načina razstavljanja predmetov,
- zagotavljanje primernih materialov in načinov hranjenja predmetov v depoju,
- ozaveščanje o hranjenju sakralne premične kulturne dediščine.

Delo v muzejskih zbirkah

- redni pregledi vseh zbirk in ukrepanje ob neželenih pojavih (vlaga, insekti, prah...),
- sprejem novih pridobitev in preventivna konservacija,
- restavriranje po terminskem načrtu, restavriranje ogroženih predmetov,
- restavriranje, vezano na razstave.

Matičnost in javna služba

- strokovno svetovanje imetnikom sakralne premične dediščine (župnijam, samostanom, privatnim zbirateljem) o načinu hranjenja in razstavljanja predmetov,
- sodelovanje z izobraževalnimi in raziskovalnimi ustanovami,
- publiciranje.

Kazalniki in ukrepi

- urejenost zbirk,
- svetovanje imetnikom sakralne premične dediščine (župnijam, samostanom, privatnim zbirateljem) o načinu hranjenja in razstavljanja predmetov,
- izobraževanje s področja konservatorstva, restavratorstva in analiz,
- širjenje in poglobljanje znanja vseh zaposlenih,
- sodelovanje v pedagoško-andragoškem procesu,
- nadgraditev dosedanjega sodelovanja, povezava z novimi ustanovami.

4. Naloge in cilji oddelka

- delo s predmeti v zbirkah in urejanje depoja,
- sodelovanje pri reinventuri muzejskih predmetov,
- vpisovanje posegov v dokumentacijski program Galis,
- konserviranje in restavriranje muzejskih predmetov iz muzejskega fonda,
- 2022 zahtevnejše restavriranje (zakristijska omara iz Senožeč, baročen kip Žalostne Matere božje),
- enomesečno izpopolnjevanje naše edine restavratorko v Restavratorskem centru v Ljubljani, oddelek za štefelajno slikarstvo,
- udeležba na dnevnih ali večdnevnih specialnih izobraževalnih delavnicah,
- dodatno izobraževanje na predavanjih, delavnicah, v organizaciji Slovenskega konservatorskega društva, Društva restavratorjev Slovenije, Restavratorskega centra Slovenije, Akademije za likovno umetnost, oddelek za restavratorstvo.

Javna služba, drugo sodelovanje

V okviru muzejske javne službe za področje varstva sakralne premične kulturne dediščine po potrebi posredovanje priporočil, smernic in informacij zainteresiranim fizičnim in pravnim osebam, po dogovoru in v manjšem obsegu pa tudi opravljanje konservatorskih posegov na premičnih predmetih.

Dokumentacija

- dosledna uporaba programa Galis za vse postopke, tudi preventivo (npr. dezinfekcijo).

Oprema

- razširitev nabora orodij za obdelavo lesa in kovin,
- nakup dodatnih instrumentov, opreme in delovnih kemikalij,
- izboljšanje pozicije stropnih svetil v restavratorski delavnici.

OPREDELITEV INVESTICIJ IN INVESTICIJSKEGA VZDRŽEVANJA*

*Zaradi priliva finančnih sredstev se posamezne dejavnosti lahko zavlečejo tudi čez načrtovani rok in se realizirajo postopno.

1. Celostna prenova vhodne avle in postavitve recepcije: v vhodno avlo bomo postavili prepotrebno recepcijo. Pred tem bo potrebno prostor gradbeno urediti (postavitev dveh vetrolovov, urediti ogrevanje prostora, osvetliti z dodatnimi lučmi in ga tudi barvno osvežiti, namestiti nekaj garderobnih omaric predvsem za šolske torbe, postaviti označbe pred in v muzeju (celostna grafična podoba). Tako bi dejansko zagotovili delovne pogoje bodočemu receptorju, zadrževanje v prostoru pa bi bilo ob otvoritvah, pogostitvah in sprejemu obiskovalcev zagotovo tudi prijetnejše. Načrtujem, da bi v tem prostoru obiskovalce seznanili tudi z osnovnimi podatki o obstoječih religijah na svetu in o vlogi krščanstva med njimi. Na dotikalnem ekranu ali panoju bo s statističnimi podatki predstavljeno število kristjanov na svetu in v Sloveniji, njihova cerkvena organiziranost, poslanstvo, pojasnili bomo osnovne pojme, povezane s krščanstvom itd.

- postavitev muzejske trgovine bi nam omogočila dodatno pridobivanje lastnih sredstev, obiskovalcem pa bi poleg naših knjig lahko ponudili tudi atraktivne spominke.

2. Investicije povezane s postopno celovito prenovo muzeja: Novi trendi v muzeologiji gredo v smer pripovedovanja zgodb, čemur želimo slediti tudi mi. Ker želimo v prihodnje v muzej privabiti še več mladih, bomo v stalne postavitve vključili tudi problematiko sodobne družbe in vpliv religije na njo.

3. Investicije, predvidene v »Srednjeročnem načrtu investicijskega vzdrževanja« in v »Letnem programu vzdrževanja«, zapisanem med Muzejem krščanstva na Slovenskem in Cistercijansko opatijo Stična. (5. in 15. člen Pogodbe o medsebojnih pravicah, obveznosti in odgovornosti). V okviru teh sredstev bo čim prej potrebno v muzeju zamenjati dotrajana okna vsaj na severni in zahodni strani muzeja. Ob nalivih teče voda pri posameznih oknih po restavriranih freskah, novem parketu, kar je nedopustno. Po smernicah Zavoda za spomeniško varstvo RS v letih 1990-1998 v objekt nismo smeli vgraditi dvojnih oken ampak le enojna. Posledica tega je velika propustnost vode in mraza. Dolgoročno bo potrebno po muzeju napeljati ogrevanje in posodobiti električno napeljavo.

4. Dolgoročno bo potrebno urediti nov depo. Trenutno imamo znotraj obstoječe kvadrature muzeja štiri manjše priročne depoje. Novi depo bi moral biti sodobno opremljen in na lažje dostopni lokaciji. V njem bi bilo idealno zagotoviti prostor za ločeno hranjenje muzealij in muzejskih predmetov glede na njihov material in stanje ohranjenosti. Za postavitev novega depoja bi bilo najbolje, da bi prostor zanj pridobili od opatije znotraj njenega kompleksa. Vprašanje pa je, ali bodo v prihodnosti za ta načrt dani tako prostorski kot finančni pogoji. Muzej potrebuje tudi stalen skladiščni prostor za shranjevanje muzejskega razstavnega pohištva (vitrine, podstavki, svetila...) in za drugo opremo (npr. orodje).

PODLAGE ZA KADROVSKI NAČRT

I. Izhodišča

Z ustanovitvijo javnega zavoda leta 2006 so bile muzeju dodeljene nove, še večje naloge in odgovornosti, ki med drugim nedvomno zahtevajo številčno močnejšo kadrovske zasedenosti in s tem boljše možnosti za delo.

Za opravljanje državne javne službe je leta 2018 v muzeju zaposlenih še vedno le pet javnih uslužbencev:

- **direktorica**, muzejska svetnica, ki skrbi tudi za kustodiat za sakralno umetnost, saj se je v muzeju zaposlila najprej kot kustosinja,
- **kustos**, z nazivom višji kustos, zaposlen za nedoločen čas,
- **samostojni muzejski tehnik**, ki opravlja delo dokumentalista, zaposlen za nedoločen čas,
- **restavratorka specialistka z magisterijem**, zaposlena za nedoločen čas,
- **poslovna sekretarka**, zaposlena za nedoločen čas.

Povprečna starost zaposlenih je 48 let.

Zaradi zagotavljanja izvajanja zakonsko določenih nalog državnega muzeja (naloge so opredeljene v 5. členu *Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Muzej krščanstva na Slovenskem* (Uradni list RS št. 106/2006) in v *Zakonu o varstvu kulturne dediščine* (Uradni list RS št. 16/2008, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13 in 32/16 in 21/18– ZNOrg) in s tem državne javne službe, bi zagotovo potrebovali vsaj tri redno zaposlene kustose, poleg njih pa še receptorja oz. muzejskega vodnika, ki bi opravljal tudi delo receptorja in lastno računovodjo. Sedaj imamo zaposlenega le enega kustosa. Glede na poslanstvo muzeja, njegovo specifičnost, naloge, znotraj katerih je tudi izvajanje matične službe, ki je povezano z delom na terenu, bi v muzeju zagotovo potrebovali več zaposlenih.

Da je muzej v primerjavi z drugimi državnimi kadrovske podhranjen, seznanjam že več let tako ustanovitelja (Ministrstvo za kulturo) kot Svet muzeja. Svet muzeja je glede na zahteve in smotrnost izvajanja dejavnosti in uresničevanja programa muzeja v sistemizaciji že leta 2007 potrdil 7 delovnih mest. Tudi novi Svet muzeja je sprejel sklep, da je potrebno problem kadrovske podhranjenosti čim prej rešiti. Ustanovitelja muzeja poziva, da v prvi fazi zagotovi redna sredstva za vsaj še enega dodatnega kustosa.

V Pravilniku o sistemizaciji delovnih mest in notranji organizaciji dela v MKS sem predvidela vsa delovna področja in mesta, ki jih muzeju narekuje njegov status državnega muzeja za optimalno delo:

OE uprava

OE Matični strokovni oddelki, v okviru katere delujejo:

- . Kustodiat za sakralno umetnost
- . Kustodiat za cerkveno zgodovino in ljudsko pobožnost
- . Oddelek za muzejsko pedagogiko in andragogiko
- . Oddelek za dokumentacijo
- . Oddelek za konserviranje in restavriranje

OE za komunikacijo in odnose z javnostjo

Muzej ima obsežno zbirko sakrelne premične dediščine. Zaupana nam je tudi skrb za premično sakralno dediščino na terenu, kjer naj bi lastnikom nudili vso strokovno in fizično pomoč pri urejanju, dokumentiranju in predstavljanju zbrane dediščine. Vsako leto naj bi še naprej pripravili tri do štiri občasne razstave, snovali nove pedagoške/andragoške programe, napisali čim več člankov in strokovnih publikacij, bili prisotni na medmrežju (Twitter, Facebook), mrežili med muzeji doma in po Evropi, se odzivali na potrebe družbe itd. To je mnogo preveč samo za enega kustosa. Muzej krščanstva na Slovenskem nujno potrebuje vsaj tri redno zaposlene kustose (dva kustosa za zbirke ter kustosa pedagoga).

II. Načrtovane spremembe in ukrepi na podlagi kadrovskega načeta

4. Zaposleni, ki jih financira MK	I. – IV. tarif. skup.	V. tarif. skupina	VI. tarif. skupina	VII. tarif. skupina	VIII. tarif. skupina	IX. tarif. skupina	Skupaj
Št. zaposlenih na dan 1.1.2018		1	1	2	2		6
Št. zaposlenih na dan 1.1.2019		2	1	2	2		7
Št. zaposlenih na dan 1.1.2020		2	1	2	2		7
Št. zaposlenih na dan 1.1.2021		2	1	3	2		8
Št. zaposlenih na dan 1.1.2022		2	2	3	2		9

Obrazložitev:

1. Zaposliti kustosa pedagoga

Najbolj nujno je zaposliti kustosa pedagoga, ki bi glede na obe stalni razstavi in naš vsakoletni razstavi program sistematično razvijal pedagoško-andragoško dejavnost, še intenzivneje navezoval stike s šolami in andragoškimi centri. Z zaposlitvijo kustosa pedagoga bomo maksimalno pripravljene na želje in pričakovanja svojih uporabnikov. Dobro polovico naših obiskovalcev namreč predstavljajo šolske skupine. Kustos pedagog bo skrbel tudi za popularizacijo in trženje muzeja, bil v tesni povezavi s turističnimi agencijami ter z drugimi ponudniki turističnih storitev.

2. Zaposliti kustosa v kustodiatu za sakralno umetnost

Od leta 2003, od kar je dotedanja kustosinja mag. Nataša Polajnar Frelih prevzela delo direktorice muzeja, je ta kustodiat nezaseden. Delo v njem opravlja direktorica, kolikor ji dopušča čas. Poleg umetnostnozgodovinske zbirke, kulturnozgodovinske zbirke, zbirke starin Leopolda Kozlevčarjeva, zbirke liturgičnih predmetov skrbi tudi za dediščino na terenu v okviru matične službe.

3. Zaposliti receptorja

Muzej bi nujno potreboval svojega receptorja oz. muzejskega vodnika, ki bi opravljal tudi delo receptorja. Sedaj to delo opravlja redovnik na samostanski porti. Receptor (muzejski vodnik) bi bil tudi varnostnik, opravljal pa bi tudi hišniška dela.

4. Zaposliti računovodjo

Zaposliti lastno računovodjo, z dodatnim znanjem iz marketinga in promocije, saj bi delal tudi na področju trženja muzejskih produktov.

Po ocenah in v skladu z zakonodajo je število zaposlenih za nemoteno in kvalitetno delo javnega zavoda absolutno premajhno. V Muzeju krščanstva na Slovenskem je potrebna konkretna sistemska rešitev, ki pa se lahko dopolnjuje z zaposlovanjem preko javnih del in v okviru evropskih projektov.

URESNIČEVANJE PROGRAMSKIH NALOG IN CILJEV MUZEJA PO LETIH

2019-2023

1. Nadaljevati s svojim delom in poslanstvom

To temelji na zbirkah sakralne premične dediščine nacionalnega pomena, na nesnovni dediščini in duhovnem izročilu. Zbrani predmeti so odraz verovanja slovenskega človeka skozi stoletja, slovenske omike, kulture, narodove biti, so odraz hotenj, ambicij, zgodovinskih potez in dejanj predstavnikov krščanske Cerkve na Slovenskem na eni in vernega človeka na drugi strani.

2. Postati nepogrešljiv muzej

Z razstavami in strokovnim programom postati muzej, ki ga bo želel obiskati čim širši krog obiskovalcev. Biti muzej, odprt za izmenjavo različnih mnenj in pogledov na predstavljeno tematiko, korekten, prijazen do vseh obiskovalcev ne glede na njihovo starost, interes, nacionalnost, znanje, osebno prepričanje. V iskanju celovitosti, nepristranskosti, kvalitete in zanimivosti se bo muzej še naprej povezoval z drugimi javnimi in zasebnimi partnerji na mednarodni, nacionalni in lokalni ravni. Postati kraj še številčnejših srečevanj, pogovorov, delitvi mišljenj, raziskovanja in vseživljenjskega izobraževanja.

3. Zagotoviti primerne razmere za nemoteno delo

Skrbeti, da bo muzej nadaljeval s korektnim, strokovnim delom v interesu javnosti, usklajenim z zakonodajo, v dogovoru z ustanoviteljem in soustanoviteljem. Glede na kadrovske in finančne možnosti bom muzej vodila po svojih najboljših močeh. Prizadevala si bom za večanje števila zaposlenih, za nadaljevanje kvalitetnega muzejskega programa, za izboljšanje razmer za hranjenje muzejskih predmetov, za povečanje prepoznavnosti muzeja in za njegovo prisotnost v mednarodnem prostoru.

Pridobivanje dodatnih finančnih virov

Pridobivanje dodatnih finančnih virov vidim v povečanju trženja naših storitev, v sodelovanju pri državnih in meddržavnih projektih, v vključenosti muzeja v večje skupne projekte.

Zavedam se, da so lastna sredstva vedno bolj pomembna. V tej smeri si bom prizadevala, da jih bomo še naprej povečevali z obiskom muzeja zaradi atraktivnosti, zanimivosti in edinstvenosti muzeja. Še naprej bomo pripravljali kakovosten program. Nadaljevali bomo z izdajanjem muzejskih publikacij in le te objavljali tudi na medmrežju. Za zunanji trg bomo še

naprej restavrirali umetnine. Nekaj dobička bi nam zagotovo prinesla muzejska trgovina in trženje po internetu. Če bodo dani finančni, prostorski in kadrovski pogoji za trgovino, bi le ta lahko zaživela v prihodnjih petih letih. Sedaj turiste vodimo v samostansko trgovino, kjer nakupijo predvsem čaje p. S. Ašiča in kulinarčne dobrote, naše publikacije pa prodajajo vodičke. Ta kombinacija ni slaba, obiskovalci odhajajo od nas zadovoljni. Zavedam se, da je postavitve lastne muzejske trgovine investicija, ki bi jo bilo potrebno najprej temeljito raziskati, zagotoviti sredstva zanjo, najti in primerno urediti prostor za tovrstno dejavnost in zaposliti/najeti tržno-ekonomsko izobražen kader.

Vir dodatnega dohodka so tudi evropski projekti, vendar je potrebno biti pri njih previden. Če se bo gospodarsko ekonomska situacija v Sloveniji in svetu izboljšala, so vir dodatnega dohodka še vedno sponzorji in donatorji.

Razstave:* ob predpostavki, da bodo zagotovljena finančna sredstva

2019 200-letnica smrti misijonarja dr. Ignacija Knobleharja

2019 *Baragovo življenje vpeto v čipko*

2019/2020 postavitve razstave *Vita de Libro*

2022 prenova *Kozlevčarjeve zbirke*

2023 prenova naslednje sobe na stalni razstavi

Promocija in turizem:* ob predpostavki, da bodo zagotovljena finančna sredstva

- 2020 razviti turistični paket/program, ki bo povezal bližnje ustanove, ki se že ukvarjajo z dejavnostmi na temo knjig skozi zgodovino.

- 2020 vzpostavitev izobraževalnega in informacijskega centra za proučevanje slovenskih srednjeveških rokopisov.

Glavne strategije, s katerimi želimo doseči ključne cilje in izzive.

Lokacija

Lokacija muzeju omogoča, da je vključen v mednarodne turistične projekte, kot so Transromanica, Emina romarska pot in Pot sv. Jakoba. V prihodnosti bi bilo dobro nadaljevati z vključevanjem v podobne projekte tudi v okviru samostanskih povezav (npr. Klosterreich). Za to potrebujemo sredstva in profesionalen kader za turizem in trženje (osebo za stike z javnostjo).

Ključni strateški izzivi in vprašanja

1. Zagotoviti zadostna stalna finančna sredstva od ustanovitelja, Vlade R Slovenije.
2. Zagotoviti kadrovske in prostorske razmere za nemoteno kontinuirano delovanje muzeja.
3. Pridobiti nove vire dohodkov in povečati dohodke iz lastne dejavnosti.
4. Vzpostaviti matično bazo za evidenco premične sakralne kulturne dediščine na celotnem ozemlju Republike Slovenije.

Povečanje stalnega financiranja muzeja, pridobivanje sredstev na mednarodnih razpisih, ustvarjanje dodatnega prihodka

Cilj: Ohraniti redno financiranje iz proračuna v primerni in zadovoljivi višini, racionalno in varčno upravljanje s pridobljenimi finančnimi sredstvi, iskanje sponzorjev, donatorjev, mednarodnega sodelovanja. Specifično poslanstvo muzeja narekuje povezovanje s sorodnimi ustanovami drugod po Evropi. Muzej bo iskal in izkoristil vse možnosti za sodelovanje v mednarodnih programih in si tako utrdil svoj položaj v mreži evropskih muzejev. Povečanje lastnih prihodkov.

Za doseg predstavljenih ciljev bodo morali biti izpolnjeni tako finančni kot kadrovski in prostorski pogoji. Kot vodja bom osredotočena na ključna vodstvena načela, kot so dobra strategija, spremljanje potreb in zahtev obiskovalcev, skrb za premično sakralno dediščino v muzeju in na terenu, skrb za dobre medsebojne odnose v kolektivu, zagotavljanje visoke strokovnosti in motivacije pri zaposlenih, vključevanje vseh ravni organizacije pri uresničevanju strateških ciljev, sprotne evalvacije in analiza muzejskega dela, težnja k nenehnemu izboljševanju našega poslanstva in nalog.

Analiza SWOT

Prednosti Muzeja krščanstva na Slovenskem kot nacionalne institucije so njegovo poslanstvo, njegove zbirke, lokacija (v delu najstarejšega še delujočega samostana na Slovenskem, v bližini Ljubljane, v bližini turističnih ponudnikov npr. Dolenjskih Toplic, Šmarjeških Toplic, na šolski učni literarni poti Bogenšperk-Stična-Muljava-Rašca), homogen kolektiv, vedno boljše obiskane pedagoško/andragoški program, vedno boljša prepoznavnost.

Slabosti: kadrovska podhranjenost, pomanjkanje sredstev, pomanjkanje depojskih prostorov, neustrezne klimatske razmere.

Priložnosti: zanimiva in vedno aktualna vsebina, ugodna lokacija in dobre cestne povezave z Ljubljano, Novim mestom, s turističnimi ponudniki. Vsebinska povezava s šolskim učnim programom. Bližina Ljubljane z enormnim številom turistov, dobre povezave s tujino. Znotraj razstavne dejavnosti postaviti spomenik slovenski srednjeveški pisni kulturi.

Nevarnosti: kadrovska podhranjenost, zmanjšanje dotacij iz proračuna, sprememba prioritet v kulturni politiki.

Strateški načrt je direktorica sprejela dne, 19. 10. 2018.

Soglasje k Strateškemu načrtu je dal svet zavoda na svoji 8. (dopisni) seji sveta, razpisani dne, 19. 10. 2018 in zaključeni 2. 11. 2018 in se seznanil z dopolnitvami 12. 12. 2018.

mag. Nataša Polajnar Frelj, direktorica